Zavod za patologiju

Belicza, Mladen

Source / Izvornik: **Anali Kliničke bolnice "Dr. M.Stojanović", 1985, 24, 145 - 151**

Journal article, Published version
Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:220:662159

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Sestre milosrdnice University Hospital Center - KBCSM Repository

ANALI KLINIČKE BOLNICE »DR M. STOJANOVIĆ«

Vol. 24, Posebno izdanje, br. 2

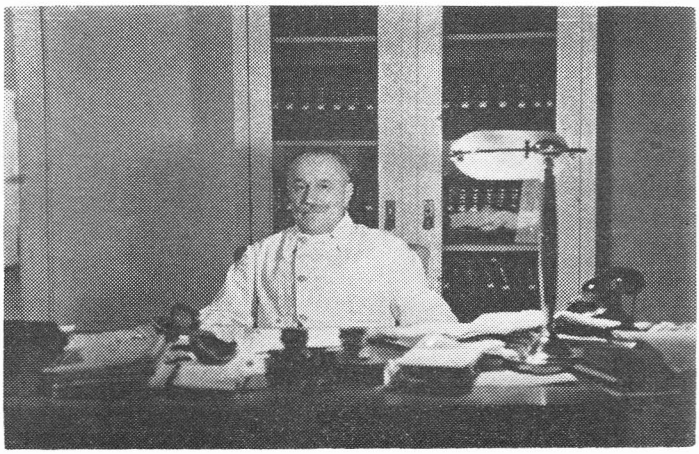
KLINIČKA BOLNICA »DR MLADEN STOJANOVIĆ« ZAGREB 1845-1985

Zagreb, 1985.

ZAVOD ZA PATOLOGIJU

Mladen Belitza

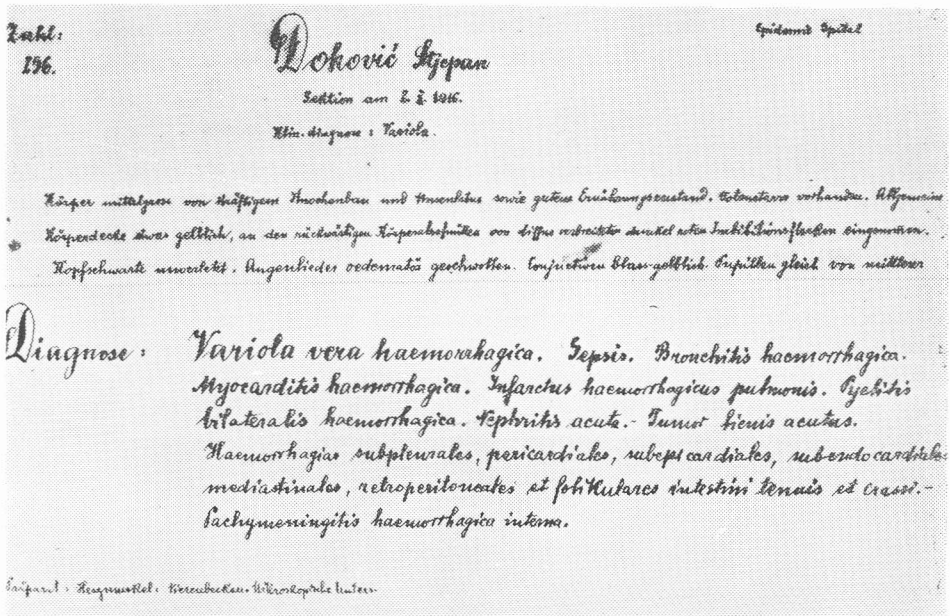
Premda ima dosta podataka o patološko-anatomskim obdukcijama u 19. stoljeću, općenito se smatra da početak organiziranog rada patološke anatomije, kao struke, u Hrvatskoj počinje osnivanjem *»Prosekture javnih zdravstvenih zavoda grada Zagreba*, 13. 12. 1913. godine, koje je voditelj, od početka rada pa do 1945. godine, bio *dr Ljudevit Jurak*. Za rad Prosekture bila je adaptirana mrtvačnica *Bolnice milosrdnih sestara* (sada *Klinička bolnica »Dr Mladen Stojanović«*) u Vinogradsko cesti, a *dr Ljudevit Jurak* sa suradnicima je obavljao obdukcije i radio histološke analize ne samo za *Bolnicu milosrdnih sestara* nego i za *Bolnicu milosrdne braće, Zaraznu bolnicu, Umobolnicu u Stenjevcu, Bolnicu za njegu invalida na Šalati, Bolnicu Crvenog križa, Vojnu bolnicu, Zemaljsko rodilište*, za potrebe *Mrtvačnice Mirogoja*, kao i u vrijeme 1. svjetskog rata, za *Garnizonsku*

Prof. dr Ljudevit Jurak.

bolnicu, Domobransku bolnicu, Domobransku kasarnu, Rezervnu vojnu bolnicu u Zagrebu i Ogulinu i Dom rekovalenscenata u Černomercu. Radeći u uvjetima ratne oskudice, *dr Ljudevit Jurak* je, od početka rada Prosekture, primjenjivao tadašnje suvremene metode patoanatomske, patohistološke, bakteriološke i forenzičke analize organa, tkiva i stanica i objavio velik broj stručnih i znanstvenih radova. *Dr Ljudevit Jurak* je uspijevao oko sebe okupiti entuzijaste pa se u početnom razdoblju rada Prosekture uz njega javljaju i drugi obducenti kao što su

prim. dr Slavko Palmović (kasnije specijalist za zarazne bolesti), *dr Ivo Ivančević* kasnije profesor farmakologije i predstojnik *Zavoda za farmakologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu), prim. dr Karlo Weissmann* (kasnije internist u Osijeku), *dr Marcel Kornfeld* (kasnije patolog i naš prvi domaći docent u *Zavodu za opću patologiju i patološku anatomiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu), prim. dr Pavao Čepulić* (kasnije internist u Zagrebu) i *prim dr Viktor Boić* (kasnije *internist u Zagrebu).*

Zahl: 196.

Dokovič Stjepan

Sectionsdiagnose: Variola vera haemorrhagica. Sepsis. Bronchitis haemorrhagica. Myocarditis haemorrhagica. Infarctus haemorrhagicus pulmonis. Pyelitis bilateralis haemorrhagica. Nephritis acuta. Tumor lienis acutus. Haemorrhagiae subpleurales, pericardiales, subepicardiales, subendocardiales mediastinales, retroperitoneales et subcutaneae universi corporis et cranii. Leptomeningitis haemorrhagica interna.

Obdukcijski zapisnik prof. dra Lj. Juraka iz 1916. godine.

Dne 20 11. 1921. godine *dr Ljudevit Jurak* imenovan je javnim redovitim profesorom opće patologije i patološke anatomije *Veterinarske visoke škole* u Zagrebu, iz koje se kasnije razvio *Veterinarski fakultet,* i postao osnivačem *Zavoda za patologiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu* pa je bio i njegov predstojnik sve do 1945. godine. U to je vrijeme obavljao i funkciju stalnog honorarnog prosektora u našoj bolnici, tadašnjoj *Bolnici milosrdnih sestara.*

Nakon drugog svjetskog rata, između 1945. i 1949. godine, patološkoanatomsku dijagnostiku u presekturi naše bolnice obavljali su honorarni prosektori, članovi *Zavoda za opću patologiju i patološku anatomiju i Zavoda za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta u Zagrebu.*

Suvremeno razdoblje razvoja patoanatomske dijagnostike i službe u Bolnici »Dr Mladen Stojanović« počima 1949. godine, dolaskom *prof. dra Mirka Kneževića,* koji je suvremeno opremio prosekturu i histološki laboratorij, odgojio nove kadrove te svojim radom i zalaganjem pridonio da se izgradi i 1965. godine otvori nova suvremena zgrada *Zavoda za patologiju Kliničke bolnice »Dr M. Stojanović«. Prof. dr Mirko Knežević* je vodio rad *Prosekture* i kasnije *Zavoda za pato-*

1903. u svetim prostorijama našeg jedinog hrvatskog sveučilišta, držim na snazi i danas, a tada sam raskrilio grudi svoje i prikazao Vam sve, što u srcu svojem za Vas osjećam, pa kada se, reče: sve, to se više potencirati ne može.

Gospodo! Ja sam pomagao oživotvoriti Zbor liječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije; ja sam njegovim članom od njegova postanka; ja mu ostajem vjernim i odanim članom do groba, a i s onaj kraj groba će mu duh moj doglasivati: Vivat, floreat, crescat!

Imenovanja i premještenja. Dr. Ljudevit Jurak, pripomoćni liječnik u bolnici u Innsbrucku imenovan je kr. župan. fizikom, te mu je povjerena služba prosektora u svim javnim zdravstvenim zavodima u Zagrebu i kr. zem. zavodu za umobolne u Stenjevcu. — Općinski liječnik u Zaboku, Dr. Viktor Hiršl, imenovan je kr. kot. liječnikom i dodijeljen kot. oblasti u Ludbregu. — Dr. Antun Kuhn, opć. liječnik u Vrbanji, imenovan je kotar. liječnikom za kot. oblast u Vukovaru sa sjedištem u Nuštru, a Dr. Mojsije Schaeffer, općinski liječnik u Sv. Petru Orehovcu, kr. kot. liječnikom u Korenici. — Premješteni su kotar. liječnici: Dr. Artur Katz iz Pisarovine u Novu Gradišku; Dr. Vladimir Reizer iz Samobora kr. župan. oblasti u Požegi; Dr. Aleksandar Band iz bolnice u Osijeku kr. kot. oblasti u Pisarovini; Dr. Hinko Lehner iz Ludbrega u Samobor, a Dr. Gjuro Sužnjević iz Korenice u Vrginmost.

Prosektura. „Narodne Novine" od 27. studenoga 1913. donašaju:

Kraljevski povjerenik obnašao je pripomoćnog liječnika u bolnici u Innsbrucku, dra. Ljudevita Juraka imenovati kr. županijskim fizikom u VIII. činovnom razredu sa sustavnim berivima i povjeriti mu službu prosektora u svim javnim zdravstvenim zavodima u Zagrebu i zemaljskom zavodu u Stenjevcu.

Medicinski rad i napredak u Hrvatskoj imade da zabilježi znameniti događaj, osnutak prosekture, zavoda, kojemu je zadaća, da svojim istraživanjem i svojom kritikom unapredjuje blagotvorni rad i usavršuje spremu bolničkih liječnika, te da im omogućuje znanstveni rad na onom stepenu, kako to traži razvoj medicinske znanosti. Ništa ne može da bolje poučava, da proširuje pogled i iskustvo, nego ako se pojave bolesti, njihova spoznaja i primjenjivanje kontrolira autopsijom na živom ili na mrtvom. Današnja patološka anatomija sa svojim blagom znanja i iskustva, te vojskom pomagala najpozitivnija je struka medicinskoga znanja, najsigurnija je kritika kliničkih grana liječničke znanosti, najveći je izvor napretku.

Na stolu za razudbu ona može da kontrolira dijagnozu i terapiju, mikroskopom i eksperimentom da im daje pravac i sigurnost, dakle da djeluje kano kritičar, kano učitelj i kano pomoćnik svih struka medicinske znanosti. Sav rad patološke anatomije upravljen je znanju i napretku i usavršenju. I zato ustrojenje prosekture u Zagrebu pozdravljamo kano veliki čin, kano znamenitu stečevinu, jer se njezinim osnutkom pomnaža mali broj znanstvenih zavoda u našoj domovini i jer od njezinog rada očekujemo veliku korist za našu znanost i za naše znanje. A znanje je moć!

Dr. M. pl. Čačković.

† Prof. dr. Ant. Frič. Dne 15. studenoga o. g. umro je Nestor čeških prirodoslovaca i liječnika, sveučilišni profesor dr. Ant. Frič.

Spada medju preporoditelje češkog znanstvenog rada i populariziranja znanosti, a u isto vrijeme stekao je i u cijelom znanstvenom svijetu časno mjesto i ime, o čemu nam svjedoče mnoga visoka odlikovanja sa raznih strana Europe. I naša jugoslavenska akademija radi njegovih zasluga imenovala ga je svojim počasnim članom.

Stranica Liječničkog vjesnika iz 1913. godine, na kojoj je objavljen komentar dra Čačkovića o osnivanju Prosekture javnih zdravstvenih zavoda Zagreba, koja je bila smještena u krugu Bolnice milosrdnih sestara.

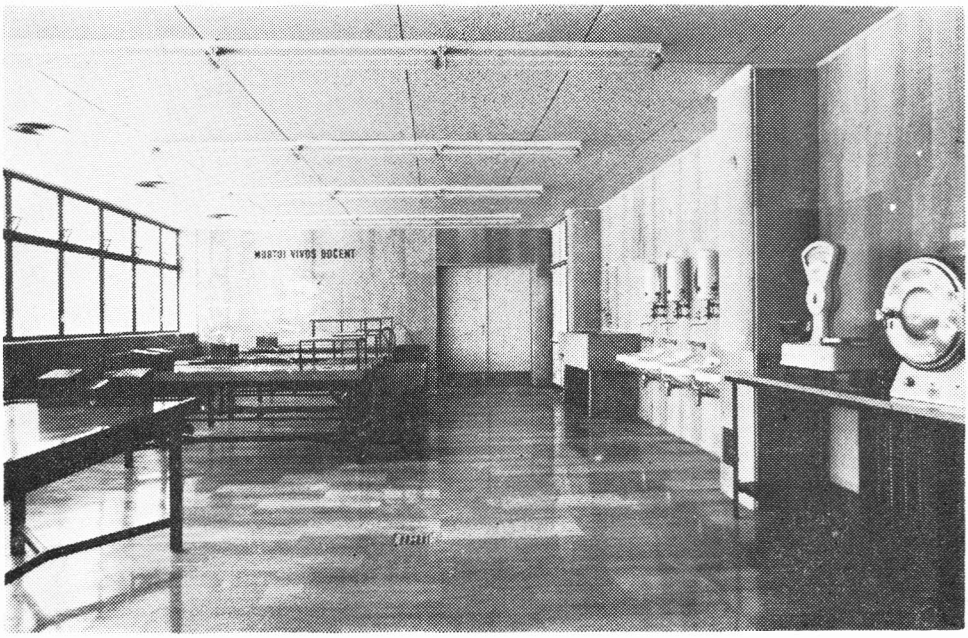
logiju neprekinuto od 1949. do 1979. godine. Osim unapređenja klasičnih patoanatomskih i histoloških metoda, u uskoj suradnji s liječnicima raznih klinika, razvio je intraoperacijske biopsije i pomogao razvoj *Odjela za histologiju i elektronsku mikroskopiju*, čime je Zavod, u stručnom i znanstvenom pogledu, dosegao evropsku razinu i postao mjestom za specijalizaciju novih stručnjaka iz patološke anatomije. Suvremeni Zavod za patologiju je ubrzo postao nastavnom bazom *Stomatološkog fakulteta u Zagrebu*, te su *dr Mirko Kneževi*ć i *dr Štefanija Krivak -Kneževi*ć izabrani za profesore za predmet *Patološke anatomije* na istoj katedri, a njima se u Zavod i Katedru priključio 1969. godine *prof. dr Stanko Stipetić.*

Stara dotrajala zgrada prosekture Zavoda za patologiju u vrijeme prije njena rušenja.

Dne 1. siječnja 1980. godine, bio je za predstojnika Zavoda izabran *prof. dr Mladen Belicza i* od tada je Zavod postao bazom za izvođenje pojedinih oblika dodiplomske, poslijediplomske i trajne edukacije za potrebe *Medicinskog fakulteta u Zagrebu.* Rad je Zavoda bio reorganiziran i razvojem supspecijalizacija, pa se, uz postojeće *odsjeke za histokemiju i elektronsku mikroskopiju* te *Odjel za obdukciju i biopsije,* razvijaju *Odsjek za neuropatologiju (prim. dr sci. Jasna Talan Hranilović), Laboratorij za citodijagnostiku i citokemiju (dr Drinko Baličević i Jasna Matić,* citotehničar), *Laboratorij za specijalne histološke metode i morfometriju (mr sci. Zdenka Šilek-Šaran), Odsjek za gastroenterološku patologiju (mr sci. Dora Brezovečki), Odsjek za perinatalnu, ginekološku i pedijatrijsku patologiju (prim dr Ahmed Pirkić i dr Marija Matković), Odsjek za nefropatologiju i urološku patologiju (prof. dr Mladen Belicza i dr Drinko Baličević),* Odsjek za *okulističku patologiju (prof. dr Stanko Stipetić), Odsjek za pulmološku i kardijalnu patologiju (dr Branka Kasumović i dr Fabijan Kneževi*ć, *Odsjek*

za patologiju glave i vrata (prof. dr Mladen Belicza i dr Fabijan Kneževi}), Odsjek za dermatološku patologiju (prof. dr Mladen Belicza), a u razvoju je i *Informatički centar za onkologijsku patologiju.* Nastavljajući tradiciju, Zavod pomaže modernizaciju i rad fotolaboratorija pa se osuvremenjuje i dalje obogaćuje fotodokumentacijski arhiv za potrebe nastave i znanstvenog rada. Donedavna je *Biblioteka Zavoda* primala kontinuirano 19 stranih časopisa s područja patologije, a posjeduje i veliki fond knjiga, od osnutka službe, 1913. godine, pa sve do današnje suvremene literature. U nekoliko posljednjih godina, u Zavodu je formirana zbirka od nekoliko tisuća histoloških preparata, izabranih za potrebe edukacije specijalizanata. Organiziran je sistem permanentne edukacije iz patologije, koji se sastoji od seminara za specijalizante svakog tjedna, odnosno znanstvenih i stručnih predavanja. Održavaju se redovito kliničko-patološke konferencije svakog tjedna u *Klinici za unutarnje bolesti,* svaka dva tjedna u *Klinici za neurologiju, psihijatriju alkoholizam i druge ovisnosti i jedanput mjesečno u Kirurškoj klinici.*

Dvorana za obdukcije u novosagrađenoj zgradi Zavoda za patologiju.

Zavod za patologiju Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović« dalje razvija i produbljuje već tradicionalnu suradnju na području patohistološke i citološke dijagnostike i znanstvenog rada s *Institutom za tumore i slične bolesti u Zagrebu, Zavodom za zaštitu majke i djeteta u Zagrebu, za psihijatrijske bolnice Jankomir i Vrapče u Zagrebu,* te surađuje s nizom medicinskih centara u Jugoslaviji. Članovi Zavoda sudjeluju u nizu znanstvenih projekata i istraživanja *Znanstvene jedinice Kliničke bolnice »Dr M. Stojanović«, Medicinskog fakulteta, Stomatolo-*

škog fakulteta i *Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu.* Znanstvena suradnja i znanstveno usavršavanje u inozemstvu najviše je razvijeno sa zavodima za patologiju u Njemačkoj, Švicarskoj, Mađarskoj, Velikoj Britaniji, SAD i Italiji. U međunarodnim okvirima, Zavod je stekao naročitu reputaciju u istraživanju djelovanja interferona na maligne tumore, u suradnji s *Imunološkim zavodom u Zagrebu, Istraživačkim centrom JAZU u Zagrebu, Klinikom za uho, grlo i nos Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović«* i *Središnjim institutom za tumore i slične bolesti u Zagrebu.*

Perspektiva daljnjeg razvoja *Zavoda za patologiju Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović«* temelji se prvenstveno na usvajanju suvremenih dijagnostičkih metoda s područja imunohistokemije, citokemije i elektronske mikroskopije, nabavci potrebne opreme, organiziranju intraoperacijske bioptičke dijagnostike unutar kirurških dvorana te naobrazbi desetka novih specijalista — patologa u narednom desetgodišnjem razdoblju.

OSOBLJE ZAVODA ZA PATOLOGIJU KLINIČKE BOLNICE »DR MLADEN STOJANOVIĆ« U ZAGREBU, 1985. GODINE

Liječnici:
Baličević Drinko
Belicza Mladen
Brezovečki Dora
Kasumović Branka
Knežević Fabijan
Matković Marija
Pirkić Ahmed
Stipetić Stanko
Talan-Hranilović Jasna

Veterinari:
Rodé Bojan
Šilek-Šaran Zdenka

Tajnice:
Majstorović Ivana
Zorić Marta

Pomoćnici obducenta:
Cesar Stjepan
Dobranić Đuro
Kosalec Drago
Marić Stojan
Pavelić Mato

Tehničari:
Banek Antun
Bakšić Jelena
Batušić Dragica
Frntić Josip
Horvat Ružica
Kalebić Mira
Kozina Vlasta
Matić Jasna
Pisk Stjepan
Sekulić Ljiljana

Fotograf:
Ružić Branko

Pomoćne radnice:
Cesar Ruža
Lazić Sveta
Fratrić Bojka

LITERATURA

Arhiv Zavoda za patologiju Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović u Zagrebu

BELICZA, M.: 70 godina patološko-anatomske službe u Kliničkoj bolnici »Dr Mladen Stojanović« u Zagrebu. U knj.: BELICZA M. (Ed): Zbornik radova: I znanstveni simpozij, patološka morfologija jatrogenih oštećenja i oštećenja izazvanih okolišem, str. 3—9, Zagreb, 1983

KNEŽEVIĆ, M.: Patologija u Općoj bolnici »Dr Mladen Stojanović«, od 1915—1966 (neobjavljeno predavanje)

50 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, 1919-1969, str. 338, Veterinarski fakultet, Zagreb, 1969

ROSENZWEIG, E.: Reminiscencije na prve slučajeve liječenih genitalnih karcinoma, Memorijalni simpozij o genitalnom karcinomu, str. 15—30, Zagreb 1969

Zbornik liječnika Hrvatske 1874—1974, str 267, Zbor liječnika Hrvatske, Zagreb, 1974